

Esimene Eesti ansambel sõidab Veneetsia biennaalile

Ansambel U: on esimese Eesti nüü-dismuusikaansamblina kutsutud osalema Veneetsia muusikabiennaalile.

Veneetsia biennaali nüüdisaegse muusika festivali hakati korraldama 1930. aastal ning see oli esimene festival, mis kutsuti ellu 1895. aastal alguse saanud Veneetsia kunstibiennaali kaasprogrammina.

Läbi aastate on muusikabiennaal esitlenud kuulsate heliloojate teoste maailma esiettekandeid, nagu näiteks Stravinski ja Prokofjev, esitlenud tuntud sooloartistide ning mainekaid ansambleid üle maailma, olles üks uue muusika suundade näitaja.

Festivali kunstiline juht on üks mainekaimaid itaalia heliloojaid Ivan Fedele, kelle muusikat oli U-l au esitada 2015. aasta mais Tallinnas ning detsembris festivalil Nuova Consonanza Roomas.

Kontserdil kõlab itaalia ja eesti muusika kava, muuhulgas festivali poolt U-t tellitud Fausto Sebastiani uue teose esiettekande. Eesti muusikast on kavas Jüri Reinvere, Helena Tulve, Märt-Matis Lille ja Tatjana Kozlova-Johannese teosed.

Festivali kunstiline tase on aukartustäratav. Lisaks mitmele itaalia juhtivale ansambli esinevad maailma absoluutses tipus olevad nüüdismuusikakollektiivid ja -solistid, nagu London Sinfonietta (UK), Bang on a Can All-Stars (USA), flötist Mario Caroli (ITA), Les Percussions de Strasbourg (FRA) ja Ensemble Modern (DE). PM

Komoses tuleb eriti lühikeste filmide festival

8.–9. juunil toimub Kosmose kinos rahvusvaheline filmifestival Tres Court ehk Eriti Lühikeste Filmide Festival.

Tres Court on Prantsusmaa filmifestival, mis annab välja publiku auhinna üle maailma 28 riigis ja Prantsusmaal pea 100 linnas. Neljandat korda Eesti publiku lemmikut välja selgitav Tres Court omandab seekord päris festivali mõõdu. Peale kahe võistlusprogrammi linastub neli erikollektsiooni, millest ühes osaleb ka Eesti film.

Kahe päeva jooksul linastub kuues programmis 117 filmi. Iga programm linastub kaks korda. Seetõttu võib julgelt nimetada kahel päeval ühe ürituse raames linastunud filmide arvu Eesti rekordiks.

Festivali korraldab Eestis Lühifilmi Keskus ShortEst koostöös Kosmose kinoga. Programmi esindab Baltimaades ja Soomes lühifilmiagentuur Dreamlike Films. Filmid festivalil on originaalkeeltes, ingliskeelsete subtiitritega. PM

Metal-bänd Loits pandi raamatusse

Ajakirjade Metal Hammer ja Terrorizer ajakirjanik Dayal Pateron avaldas oma *black metal*'i teemalise raamatu sarja neljanda raamatu «Black Metal: Into the Abyss», milles on pühendatud üks peatükk ka kohalikule kahurväele nimega Loits.

Võrguväljaandele Rada7 antud intervjuus kommenteerib Dayal oma valikut: «Kesken-dun oma uues raamatus «Black Metal: Into the Abyss» bändidele Norrast ja Poolast, ning depressive *black metal*'i alažanrile, aga tahtsin lisada ka mõne bändi neist aladest väljastpoolt. Ka sellepärast, et uuel raamatul on veidi selline *fanzine*'ilik formaat ja es-teetika ja seetõttu soovisin veidi vaheldus-rikkust.

Tutvusin Loitsuga esmakordselt nende «Musta albumi» vahendusel, mida ma kuulsin siis, kui see kümme aastat tagasi välja tuli. Esimese raamatu ilmumise järel tutvusin bändi looja Lembetuga ja me arutasime vahel Loitsu sõnade keerulisi teemasid ning ka Eesti ajalugu. Tundus olevat ideaalne võimalus tuua selles raamatus need teemad lugejani ja juhtida tähelepanu selle bändi unikaalsele muusikale.» PM

Zaza Urušadze alustab uue filmi võtteid

«Mandariinide» režissöör Zaza Urušadze hakkab juuni alguses Gruusias väntama uut filmi, mille produtsendiks on taas Ivo Felt.

Film kannab pealkirja «Munk», ent sedapuhku on tegemist läbinisti gruusia looga. Ka suurem osa filmi valmistamiseks kuluvast rahast tuleb Gruusia riigilt.

Peategelaseks on endisest filmirežissöörist preester Giorgi, kes sünnipäeva järgi saadetakse väikesesse mägikülla jumalat teenima. Selleks, et inimesi kiriku juurde tuua, otsustab ta hakata filme näitama.

«Džässis ainult tüdrukuid» vaadates avastavad külaelanikud, et kohalik muusikaõpetaja Lamara näeb välja täpselt nagu Marilyn Monroe. Pärast Lamaraga kohtumist lööb Giorgi maa-

Peategelane Giorgi (Dimitri Tatišvili) tuleb mägikülla preestriks. FOTO: PROOVIVÕTTE KAADER

ilm kõikuma: naine on tõepoolest väga seksikas ja mungal on raske kiusatusele vastu panna. Vürtsi lisab ühe Lamara õpila-

se pikantne süüdistus oma õpetaja vastu. Peaosalist Giorgit hakkab mängima Dimitri Tatišvili, La-

marat kohalik kaunitar Sophia Sebisveradze.

«See on piiri peal kõndiv komöödia sugemetega draama kunstnikuhingega vaimulikust,» iseloomustas filmi Felt, kes sõidab Gruusiasse täna, kui võtted Kakhethi mägedes lahti lähevad.

Eestlastest on loomingulise gruppi kaasatud veel Sten Šeripov helilooja, Harmo Kallaste helirežissööri ning Ranno Tislar ja Tarvo Schmeimann helioperaatoritena. Eestis on kavas teha ka järeltootmine.

Filmi eelarve on 700 000 eurot, millest Eesti osa moodustab 20 protsenti. 50 000 euroga toetab filmi vähemuskastootmise fondist Eesti Filmi Instituut. Kinoekraanidele jõuab «Munk» 2017. aasta kevadel. Tiit Tuumalu

27 AASTAT. Georg Malvius on just nii mitu aastat populaarset muusikali lavastanud.

«Viuldaja katusel» tuleb Võigemasti ja Malmsteniga

PIRET KOOLI
toimetaja

Kuidas kõike su ümber toimuvat küll tasakaalus hoida?«

küsis maailmakuulus juudisoost piimamees Tevje ning teab ka vastust: traditsioonidega. Neil, muide, on seal, Anatevka küla-keses kombes olemas igaks tarbeks, et kombekohaselt magada, süüa, riietuda ja töötada.

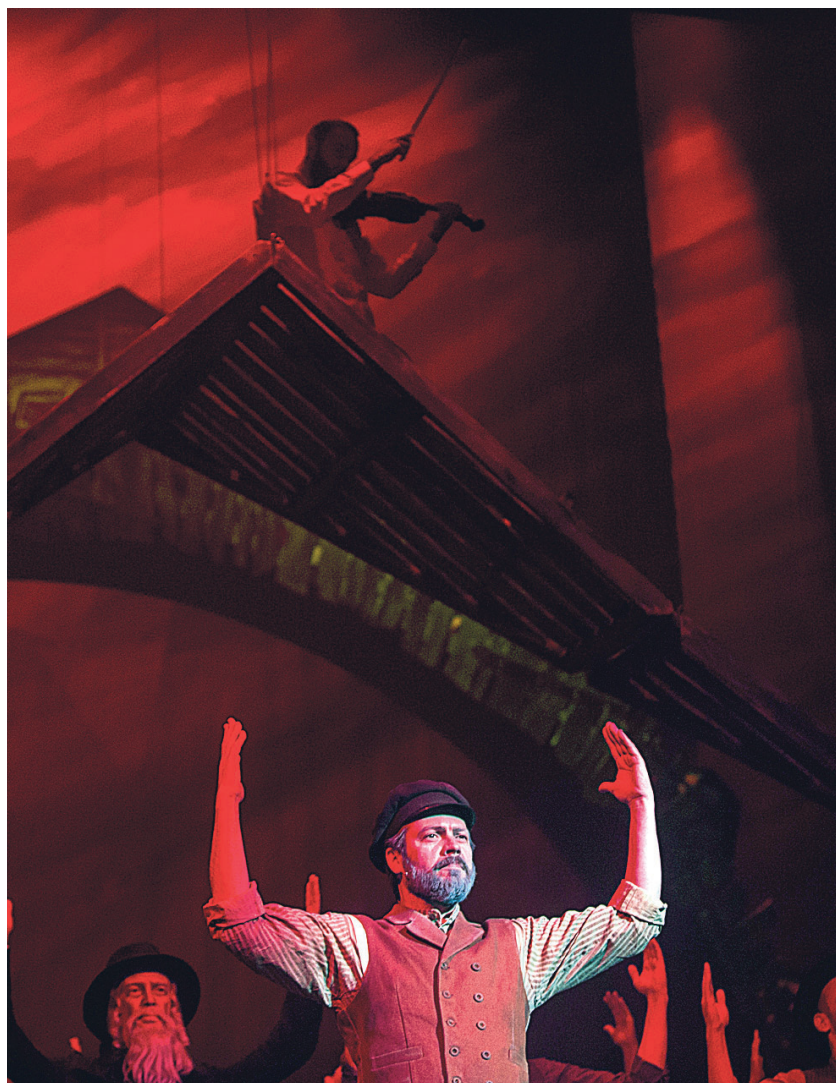
Millest need kombes kord alguse on saanud, ei tea isegi Tevje, kuid ega ta seepärast muretse. Sest teab, et needeta oleks ta üks lõputu kõikumine – nagu viuldajal katusel.

Nii algab Estonia suvelavastus ja viib vaataja kaasa meeleolukale rännule, mis võib osutada katsumuseks juhul, kui ooperiteatri sametool liialt puine tundub või õhk saalis ootamatult otsa kipub saama, sest eakas teatrihoone ei koha-ne enam lihtsalt ülekonkondisio-neeritud maailmas. Ent lehvik sobib saali suurepäraselt ja tore teatrielamuski on vahel just me endi teha. Nagu elu laiemaltki. Sest meil kõigil juhtub igasugu asju ning lõppkokkuvõttes loeb ju vaid meie endi suhtumine neisse juhtumistesse.

Professor Georg Malvius on muusikali «Viuldaja katusel» lavastanud viimase 27 aasta jooksul nii Soomes, Rootsis kui ka meie Estonias (1989 ja 2016). Kuna Malviuse puhul on tegu loojaga, siis ilma sõnumi ja kireta tööle ei kipugi, pühendumisest rääkimata. Ka sel korral on tal just selle looga midagi uut öelda.

Liigutavad hetked

«Vahest on mõned teist näinud 1989. aasta lavastust, kuid see siin on teistsugune, nüüdisaegsem ja aktuaalsemgi kui 27 aastat tagasi. Mu sõnum on, et me ei tohi sundida inimesi lahku-ma oma kodudest, lahti ütlema

Rahvusoperis Estonia esietendub 3. juunil muusikal «Viuldaja katusel». FOTO: JUSS SASKA

oma elust, lähedastest, kultuurist, kiskuma kodumaalt lah-ti oma juured...» räägib Malvi-us ajakirjale Estoonlane antud intervjuus.

Kaks päeva enne esietendust (3. juunil) ehk pressiproovi ajal istub Malvius seega endiselt esireas, tõustes kord vaikides püsti, kord öeldes kõlavale häälele midagi lavale.

Saalis on oma poolsada pealtvaatajat, kaamerad ja lava-kolleegid. Ühe või teise num-bri lõpuks kõlab aplaus ja mulle tundub, et õhustik on vabam, kui tavaline etendus seda pakuks. Ent üks on kindel: laval olid tunnevad rõõmu oma tööst, tehtust ja lavastusest. Proovid Mal-

viusega olevat iseäranis oodatud tema suhtumise ja suhtemisstiili pärast. Tol kolmapäeval, kuuldes, kuidas ta ajakirjanikega suhtleb, mõistan, mida Helgi Sallo nii öeldes mõtleb. Suhtumine ja hoiak ON olulised.

Liigutavaid hetki on palju juba ainuüksi esimeses, tublisti enam kui tunni kestvas vaatuses. Kokku kestab etendus koos vaheajaga pisut üle kolme tunni, ent neis minutites on küllaga inspiratsiooni.

Helgi Sallo

Lavastuslikud lahendused, kunstnikutöö (Ellen Cairns) ning koorimeistri (Elmo Tiisvald) ja näitejuhi (Helgi Sallo) hool on eraldi kumardust väärt. Näitlejate hoiakud jõuavad publikusse kiiremini, kui kiire wifi-ühendusega harjunu nutiseadmes e-kirja avada jõuab... Haaravad meloodiad ja tabavalt teravaks lihvitud repelliidid (lavastuses on kasutatud 1989. aasta lavastuse tõlget: Andres Ehin, Neeme Kuningas, Aino Otto).

Milline lugu, millised alltekstid ja paralleelid tänaste päevauudistega.

Ja no muidugi näitlejad... Mõni aeg tagasi muusikalil «Billy Elliot» laulvas rollis debüüteeritud Mait Malmstenist on saanud palju kindlam muusikalinäitleja, kes Jüri Krjukovi (piimamees Tevje 1989. aastal) ehk tahtmatult, kuid väärikalt nii mõneski hetkes lavale kaasa toob, ent siiski lõpuni oma rollikäsitusel kindlaks jääb. Või siis ainulaadse hääletämbri ning lauljaleiba-gi maitsnud Evelin Võigemast, kes jagab lava üheksa-aastase tütre Loviisega. Ja muidugi Helgi Sallo, kes sama muusikali seekord hoopis uuest vaatenurgast ehk näitejuhina näeb ning lavale astub mõnusa särtsuga subretina. Kuid seegi pole Sallo jaoks veel kogu uud-sus: augustis astub piimamehe naise Golde rollis lavale ema kõr-vale Liina Vahtrik. Kuid see on juba omaette lugu.

Lavastusmeeskond

Dirigendid: Jüri Alperden, Kaspar Mänd, Lauri Sirp

Lavastaja: Georg Malvius (Rootsi)

Kunstnik: Ellen Cairns (Šotimaa)

Valguskunstnik: Palle Palmé (Rootsi)

Koreograaf: Adrienne Abjörn (Rootsi)

Osades: Mait Malmsten (Eesti Draamateater), Evelin Võigemast (Tallinna Linnateater) või Liina Vahtrik, Helgi Sallo, René Soom, Mati Valkmaa, Kadri Kipper, Anett Schneider, Kaia Oidekivi, Reigo Tamm (Teater Vanemuine), Norman Salumäe, Karl-Erik Tamme, Georg Gurjev, Airike Kolk, Mart Laur, Vjacheslav Rezhichenko